

**АГААРЫН ХӨЛГИЙН БҮХЭЭГТ ҮЙЛДСЭН
ГЭМТ ХЭРЭГ БОЛОН ТОДОРХОЙ БУСАД ҮЙЛДЛИЙН ТУХАЙ
КОНВЕНЦОД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ПРОТОКОЛ**

Энэхүү протоколд Оролцогч улсууд,

Агаарын хөлгийн эсхүл, хүмүүсийн эсхүл, агаарын хөлөг дэх өмч хөрөнгөд эсхүл, хөлгийн бүхээг дэх хэвийн журам, дэглэмд аюул учруулж болзошгүй агаарын хөлгийн бүхээг дэх хяналтгүй зан хандлагын ноцтой байдал, давтамж нэмэгдэж буйд Улсууд санаа зовниж буйгаа илэрхийлснийг тэмдэглэн;

Зарим улсын зүгээс агаарын хөлгийн бүхээгт хэвийн журам, дэглэмийг сэргээн тогтоож, хяналтгүй зан төлөвийг хязгаарлахад туслалцаа харилцан үзүүлэх эрмэлзэлтэйг хүлээн зөвшөөрч;

Эдгээр асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд 1963 оны 9 дүгээр сарын 13-ний өдөр Токио хотноо гарын үсэг зурсан Агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэрэг болон тодорхой бусад үйлдлийн тухай конвенцод нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай заалтыг батлах шаардлагатайд итгэж;

дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

1 дүгээр зүйл

Энэхүү Протоколоор 1963 оны 9 дүгээр сарын 13-ны өдөр Токио хотноо гарын үсэг зурсан Агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэрэг болон тодорхой бусад үйлдлийн тухай конвенцод нэмэлт өөрчлөлт оруулав (цаашид "Конвенц" гэнэ).

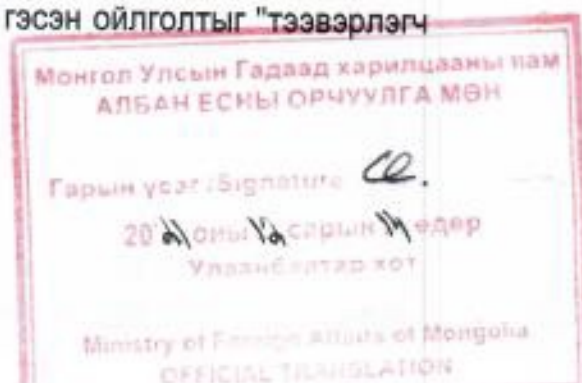
2 дугаар зүйл

Конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"1 дүгээр зүйл

3. Энэхүү Конвенцын зорилгоор:

- a) агаарын хөлгийн ачилт, суулгалт дууссаны дараа хөлгийн бүх гаднах хаалга хаагдсанаас эхлэн буулгалт хийхээр аль нэг хаалгыг нээх хүртэлх нислэгийн аль ч үеийг агаарын хөлөг нислэг үйлдэж байна гэж тооцох бөгөөд зайлшгүй буулт хийх тохиолдолд эрх бүхий байгууллагаас агаарын хөлөг, хөлгийн бүхээг дэх хүмүүс болон өмч хөрөнгийн талаар хариу арга хэмжээ авах хүртэл нислэг үргэлжилнэ гэж үзнэ."
- b) Тээвэрлэгч улс нь бүртгэлийн улстай адил биш бол Конвенцын 4, 5 болон 13 дугаар зүйлд хэрэглэсэн "бүртгэлийн улс" гэсэн ойлголтыг "тээвэрлэгч улс" гэж тооцно."

3 дугаар зүйл

Конвенцын 2 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"2 дугаар зүйл

4 дүгээр зүйлийн заалтыг хөндөхгүйгээр буюу агаарын хөлөг, түүний бүхээгт байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдал үүнийг шаардахаас бусад тохиолдолд энэхүү конвенцын аль ч заалтыг улс төрийн шинж чанартай гэмт хэрэг эсхүл, арьс үндэс, шашин шүтлэг, иргэний харьяалал, үндэстний гарал үүсэл, улс төрийн үзэл бодол эсхүл, хүйсээр алагчлах явдалд үндэслэсэн гэмт хэргийн хувьд аливаа арга хэмжээ авахыг зөвшөөрсөн эсхүл, шаардсан хэмээн тайлбарлахгүй.

4 дүгээр зүйл

Конвенцын 3 дугаар зүйл дараах байдлаар өөрчилнө:

"3 дугаар зүйл

1. Агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэрэг болон аливаа бусад үйлдлийн хувьд тухайн агаарын хөлгийг бүртгэсэн улс хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлэх эрхтэй.

1 *bis*. Дараах улс агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэрэг болон үйлдэлд хэргийн харьяаллаа мөн хэрэгжүүлэх эрхтэй:

a) агаарын хөлгийн бүхээгт гэмт хэрэг үйлдсэн эсхүл, тийм үйлдэл гарсан, хөлгийн бүхээгт сэжигтэн этгээд байхад агаарын хөлөг тухайн улсын нутаг дэвсгэрт буух тохиолдолд тийнхүү буулгасан улс; болон

b) агаарын хөлгийн бүхээгт гэмт хэрэг үйлдэхэд эсхүл, тийм үйлдэл гарахад бизнесийн үндсэн үйл ажиллагаа явуулдаг газартай эсхүл, тийм үйл ажиллагаа явуулах газаргүй, байнга оршин суудаг түрээслэгчид түрээсэлсэн агаарын хөлөг байгаа тохиолдолд тээвэрлэгч улс.

2. Хэлэлцэн тохирогч улс бүр түүнд бүртгэлтэй агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэргийн хувьд тухайн бүртгэгч улсын хувьд өөрийн хэргийн харьяаллаа тогтооход шаардлагатай байж болох тийм арга хэмжээг авна.

2 *bis*. Хэлэлцэн тохирогч улс бүр дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэргийн тухайд өөрийн хэргийн харьяаллаа тогтооход шаардлагатай байж болох тийм арга хэмжээг мөн авна:

a) агаарын хөлгийг буулгасан улсын хувьд:

i) агаарын хөлгийн бүхээгт нь гэмт хэрэг үйлдсэн агаарын хөлгийн хувьд тухайн нутаг дэвсгэрээс хөөрөх сүүлчийн цэг, буухаар төлөвлөсөн дараагийн цэг эсхүл, хөлгийн бүхээгт сэжигтэн этгээд байхад агаарын хөлөг тухайн нутаг дэвсгэрт нэн даруй буусан тохиолдолд;

ii) агаарын хөлөг, түүнд байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдал, түүний бүхээг дэх сахилга бат болон дэг журамд эрсдэл учруулсан;

b) агаарын хөлгийн бүхээгт гэмт хэрэг үйлдэхэд эсхүл, үйлдэл гарахад бизнесийн үндсэн үйл ажиллагаа явуулдаг газартай эсхүл, тийм үйл ажиллагаа явуулах газаргүй, байнга оршин суудаг түрээслэгчид түрээсэлсэн агаарын хөлөг байгаа тохиолдолд тээвэрлэгч улс.

2 *ter.* Агаарын хөлгийг буулгасан улс өөрийн хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлэхдээ гэмт хэрэг нь тээвэрлэгч улсын хувьд гэмт хэрэг мөн эсэхийг харгалзан үзнэ.

3. Энэхүү конвенц нь үндэсний хуулийн дагуу хэрэгжүүлсэн аливаа эрүүгийн хэргийн харьяалалд хамаарахгүй.

5 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 3 *bis* зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"3 bis дугаар зүйл

Хэрэв 3 дугаар зүйлийн дагуу хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлж буй Хэлэлцэн тохирогч улс тийм адил гэмт хэрэг эсхүл, үйлдэлтэй холбогдуулан Хэлэлцэн тохирогч нэг эсхүл, бусад олон улсаас мөрдөн байцаалт, мөрдөн мөшгөлт эсхүл шүүхийн ажиллагааг явуулж буйг мэдсэн эсхүл, бусад байдлаар судалсан бол Хэлэлцэн тохирогч тухайн улс өөрсдийн үйл ажиллагааг уялдуулах зорилгоор Хэлэлцэн тохирогч бусад улсуудтай зохих ёсоор зөвлөлдөнө. Энэ зүйлд дурдсан үүрэг 13 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх Хэлэлцэн тохирогч улсын үүргийг хөндөхгүй.

6 дугаар зүйл

Конвенцын 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг хасна.

7 дугаар зүйл

Конвенцын 6 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"6 дугаар зүйл

1. Агаарын хөлгийн дарга 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан гэмт хэрэг эсхүл, үйлдлийг агаарын хөлгийн бүхээгт тухайн этгээд үйлдсэн, үйлдэхээр завдаж

байна гэж үзэх боломжит үндэслэл байвал түүнийг дараах зорилгоор хязгаарлах хүртэл боломжит арга хэмжээ авч болно:

- a) агаарын хөлөг, түүнд байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдлыг хамгаалах;
- b) агаарын хөлгийн бүхээгт сахилга бат, дэг журмыг сахиулах;
- c) тухайн этгээдийг эрх бүхий байгууллагуудад хүргэх эсхүл, энэ Бүлгийн заалтуудын дагуу агаарын хөлгөөс буулгах бололцоо бүрдүүлэх.

2. Агаарын хөлгийн дарга эрх чөлөөг нь хязгаарлавал зохих аливаа этгээдийн эрх чөлөөг хязгаарлахад багийн бусад гишүүдээс туслахыг шаардах эсхүл, тэдэнд зөвшөөрч болох бөгөөд хяналт тавих эрхтэй нислэгийн аюулгүй байдлын ажилтан эсхүл, зорчигчоос аливаа этгээдэд хяналт тавихыг шаардахгүйгээр хүсэж буюу зөвшөөрч болно. Багийн аливаа гишүүн эсхүл, зорчигч нь агаарын хөлөг, түүнд байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдлыг хамгаалахад яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзэх боломжит үндэслэл байвал тийм зөвшөөрөлгүйгээр урьдчилан сэргийлэх боломжит арга хэмжээ мөн авч болно.

3. Хэлэлцэн тохирогч холбогдох улс хоорондын хоёр талт эсхүл, олон талт гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу үүрэг гүйцэтгэж буй нислэгийн аюулгүй байдлын ажилтан нь хууль бус үйл ажиллагаанаас эсхүл, ноцтой гэмт хэрэг үйлдэхээс агаарын хөлөг, түүнд байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдлыг хамгаалахад яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзэх боломжит үндэслэл байвал тийм зөвшөөрөлгүйгээр урьдчилан сэргийлэх боломжит арга хэмжээг хэрэв гэрээ, хэлэлцээрээр зөвшөөрвөл авч болно.

4. Энэхүү конвенцын аль ч заалт Хэлэлцэн тохирогч улсын хувьд нислэгийн аюулгүй байдлын ажилтны талаар хөтөлбөр бий болгох эсхүл, тухайн улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын нислэгийн аюулгүй байдлын ажилтан үйл ажиллагаа явуулахыг зөвшөөрөх хоёр талт эсхүл, олон талт гэрээ, хэлэлцээр байгуулах үүргийг үүсгэхгүй."

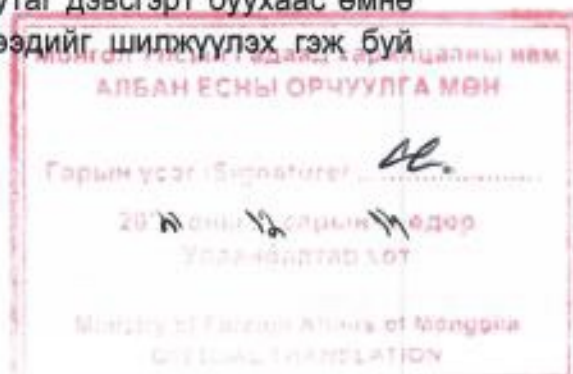
8 дугаар зүйл

Конвенцын 9 дүгээр зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"9 дүгээр зүйл

1. Агаарын хөлгийн даргын үзэж байгаагаар агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдэгдсэн үйлдэл нь ноцтой гэмт хэрэг гэж үзэх боломжит үндэслэл түүнд байвал ямар ч этгээдийг нутаг дэвсгэр дээр нь буусан аливаа Хэлэлцэн тохирогч улсын эрх бүхий байгууллагад тэрбээр хүлээлгэн өгч болно.

2. Агаарын хөлгийн дарга Хэлэлцэн тохирогч улсын нутаг дэвсгэрт буухаас өмнө дээрх заалтад дурдсаны дагуу бүхээгтээ байгаа этгээдийг шилжүүлэх гэж буй

тухайгаа улсын эрх бүхий байгууллагад тухайн этгээдийг хүлээлгэн өгөх зорилгоор болон үндэслэлийн талаар аль болох богино хугацаанд боломжийн хэрээр мэдэгдэнэ.

3. Агаарын хөлгийн дарга сэжигтэн этгээдийг энэ зүйлийн заалтуудын дагуу хүлээлгэн өгөх эрх бүхий байгууллагад хууль ёсоор олж авсан нотлох баримт, мэдээллийг өгнө.

9 дүгээр зүйл

Конвенцын 10 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"10 дугаар зүйл

Энэхүү конвенцын дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тухайд агаарын хөлгийн дарга, багийн бусад аль ч гишүүн, зорчигч, нислэгийн аюулгүй байдлын ажилтан, агаарын хөлгийн эзэмшигч эсхүл, ашиглагч, тухайн нислэгийг нэрийнх нь өмнөөс үйлдэж байгаа этгээдийн хэн нь ч хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны аль ч үед тухайн этгээдийн хувьд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний төлөө хариуцлага хүлээхгүй.

10 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 15 bis дүгээр зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"15 bis дүгээр зүйл

1. Хэлэлцэн тохирогч улс бүр 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан дараах гэмт хэрэг эсхүл, үйлдлийг агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн аливаа этгээдэд эрүүгийн, захиргааны эсхүл, аливаа бусад хэлбэрийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг эхлүүлэхэд шаардлагатай байж болзошгүй тийм арга хэмжээ авахыг дэмжинэ. Тухайлбал:

a) багийн гишүүний эсрэг бие махбодын хүчирхийлэл үйлдэх эсхүл, ийм хүчирхийлэл үйлдэхээр заналхийлэх;

b) агаарын хөлгийн аюулгүй байдал, түүнд байгаа хүмүүс эсхүл, эд хөрөнгийн аюулгүй байдлыг хамгаалах зорилгоор агаарын хөлгийн даргын өгсөн эсхүл, түүний өмнөөс өгсөн хууль ёсны зааврыг дагаж мөрдөхөөс татгалзах.

2. Энэхүү конвенцын аль ч заалт агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн хууль бус болон сүйтгэх үйлдлийг шийтгэх зорилгоор зохих арга хэмжээг Хэлэлцэн тохирогч улс бүр өөрийн үндэсний хууль тогтоомжид тусгах эсхүл, хадгалах эрхэд нөлөөлөхгүй.

11 дүгээр зүйл

Конвенцын 16 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"16 дугаар зүйл

1. Хэлэлцэн тохирогч улс хооронд шилжүүлэн өгөх зорилгоор агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн гэмт хэргүүдийг зөвхөн үйлдэгдсэн газарт төдийгүй, мөн 3 дугаар зүйлийн 2 болон 2 bis дугаар зүйлийн дагуу Хэлэлцэн тохирогч улсуудаас хэргийн харьяаллаа тогтоохыг шаардсан тэдгээрийн нутаг дэвсгэрт үйлдэгдсэн гэж үзнэ.

12 дугаар зүйл

Конвенцын 17 дугаар зүйлийг дараах байдлаар өөрчилнө:

"17 дугаар зүйл

1. Агаарын хөлгийн бүхээгт үйлдсэн аливаа гэмт хэрэгтэй холбогдуулан мөрдөн байцаалт явуулах, баривчлах арга хэмжээ авах эсхүл, хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлэхдээ Хэлэлцэн тохирогч улсууд агаарын навигацийн аюулгүй байдал болон бусад эрх ашгийг харгалзан агаарын хөлөг, зорчигчид, баг эсхүл, ачаа тээшийг шаардлагагүйгээр саатуулахгүй байхад анхаарна.
2. Хэлэлцэн тохирогч улс бүр энэхүү конвенцын дагуу хүлээсэн үүргээ биелүүлэх эсхүл, зөвшөөрөгдсөн бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ олон улсын эрх зүйн дагуу тухайн улсын хүлээсэн үүрэг, хариуцлагад нийцүүлэн ажиллана. Үүнтэй холбогдуулан Хэлэлцэн тохирогч улс бүр зохих журам, шударга нөхцлийн зарчмыг баримтлана.

13 дугаар зүйл

Конвенцод дараах 18 bis дугаар зүйл гэсэн нэмэлт оруулна:

"18 bis дугаар зүйл

Энэхүү конвенцын аль ч заалт 8 эсхүл 9 дүгээр зүйлийн дагуу агаарын хөлгөөс буулгасан эсхүл, албадан хүргэсэн этгээдээс учруулсан хохирлыг үндэсний хуулийн дагуу нөхөн төлүүлэх аливаа эрхэд саад болохгүй.

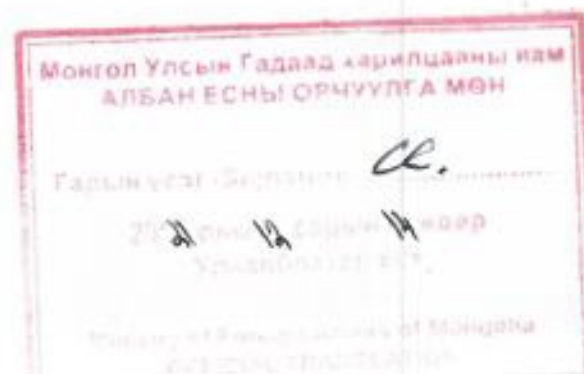
14 дүгээр зүйл

Энэхүү протоколд хавсаргасан араб, хятад, орос хэл дээрх конвенцын бичвэр нь англи, франц болон испани хэл дээрх конвенцын бичвэрийн хамт эдгээр зургаан хэл дээрх бичвэрээс бүрдэж, адил хүчинтэй байна.

15 дугаар зүйл

Энэхүү протоколыг Хэлэлцэн тохирогч улсуудын хооронд конвенц болон энэхүү протоколын хамтад нь нэг баримт бичиг хэмээн уншиж, тайлбарлах бөгөөд 2014 оны Монреалын Протоколоор нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Токиогийн Конвенц гэж үзнэ.

16 дугаар зүйл

Энэхүү Протокол нь 2014 оны 3 дугаар сарын 26-наас 4 дүгээр сарын 4-ний өдөр хүртэл Монреаль хотноо болсон Нисэхийн аюулгүй байдлын асуудлаарх Дипломат бага хуралд Оролцогч улсууд 2014 оны 4 дүгээр сарын 4-ний өдөр гарын үсэг зурахад нээлттэй. 2014 оны 4 дүгээр сарын 4-ний өдрөөс хойш 18 дугаар зүйлийн дагуу протокол хүчин төгөлдөр болох хүртэл Монреаль хотноо Олон иргэний нисэхийн байгууллагын Төв байранд бүх улсууд гарын үсэг зурахад нээлттэй.

17 дугаар зүйл

1. Энэхүү протоколыг соёрхон батална, хүлээн зөвшөөрнө эсхүл, батална. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, баталсан тухай батламж жуух бичгээ Эх хадгалагчаар томилогдсон Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу энэхүү Протоколыг соёрхон батлаагүй, хүлээн зөвшөөрөөгүй эсхүл, батлаагүй аливаа улс түүнд хэдийд ч нэгдэн орж болно. Нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулна.

3. Протоколын Хэлэлцэн тохирогч улс биш аливаа улс энэхүү Протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах нь 2014 оны Монреалийн Протоколоор нэмэлт оруулсан Токиогийн конвенцыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, батласнаар хүчин төгөлдөр болно.

18 дугаар зүйл

1. Энэхүү Протокол нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Протоколыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичиг хадгалуулснаас хойш энэхүү Протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл, нэгдэн орох улс бүрийн хувьд тийнхүү соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай өөрийн улсын батламж жуух бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү Протоколыг хүчин төгөлдөр болсон даруйд Эх хадгалагчаас Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагад бүртгүүлнэ.

19 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улс бүр Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэх замаар энэхүү Протоколоос гарч болно.

2. Протоколоос гарах нь Эх хадгалагч мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш нэг жилийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

20 дугаар зүйл

Эх хадгалагч энэхүү Протоколд гарын үсэг зурсан өдөр эсхүл, соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичиг хадгалуулсан өдөр, энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болох өдөр болон холбогдох бусад мэдээллийг энэхүү Протоколын Хэлэлцэн тохирогч улсууд болон гарын үсэг зурсан бүх улсуудад нэн даруй мэдэгдэнэ.

Үүнийг батлан гэрчилж дор гарын үсэг зурсан, зохих ёсоор эрх авсан төлөөлөгчид энэхүү Протоколд гарын үсэг зурав.

Хоёр мянга арван дөрвөн оны дөрөвдүгээр сарын дөрөвний өдөр Монреаль хотноо англи, араб, хятад, франц, орос болон испани хэл дээр үйлдсэн бөгөөд бүх эх бичвэрүүд адил хүчинтэй ба Бага хурлын даргын бүрэн эрхийн хүрээнд Бага хурлын нарийн бичгийн дарга нарын газар энд дурдсан ер хоногийн дотор бичвэрүүд бие биедээ нийцэж буй эсэхийг нотолж, адил хүчинтэйг тогтооно. Энэхүү Протокол Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагад хадгалагдах бөгөөд Эх хадгалагчаас протоколын баталгаажуулсан хувиудыг энэхүү Протоколын Хэлэлцэн тохирогч бүх улсуудад хүргүүлнэ.

